

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA WSZAWICY W PRZEDSZKOLU

Wstęp

Mimo postępu cywilizacyjnego oraz dużej dostępności środków higieny osobistej wszawica jest nadal problemem. Wszawica zaliczana jest do grupy inwazji pasożytami zewnętrznymi i nie znajduje się w wykazie chorób zakaźnych, stanowiącym załącznik do obowiązującej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Przypadki wszawicy nie są objęte zakresem działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i brak jest podstaw do wydania decyzji administracyjnej nakazującej dziecku z wszawicą wstrzymanie się od uczęszczania do placówki oświatowej lub w trybie określonym ustawą. Decyzja o pozostaniu dziecka w domu do czasu usunięcia wszy nie wymaga interwencji organów władzy publicznej w trybie przewidzianym przepisami rangi ustawowej, lecz znajduje się całkowicie w gestii jego rodziców lub opiekunów. Zaleca się, aby działania higieniczne przeciw wszawicy były podjęte przez rodziców lub opiekunów niezwłocznie, a czas nieobecności dziecka w placówce był możliwie najkrótszy. Wszawica pozostaje istotnym problemem higienicznym i może w pewnych przypadkach być sygnałem zaniedbań opiekuńczych rodziców lub opiekunów w stosunku do dziecka, co nie może być lekceważone. Ciężar zwalczania wszawicy został przesunięty z działań o charakterze przeciwepidemicznym realizowanych przez inspekcję sanitarną na działania placówek, w których przebywają dzieci, oraz ośrodki pomocy społecznej. W sytuacjach stwierdzonych zaniedbań opiekuńczych wobec dziecka instytucje te posiadają kompetencje do skutecznej walki z wszawicą.

Uwaga! Informacje na temat tego, czym jest wszawica, i krótka instrukcja postępowania stanowią załącznik nr 1 do niniejszej procedury.

Cel procedury:

W sytuacji zachorowania dziecka na wszawicę należy kierować się przede wszystkim dobrem chorego dziecka oraz dobrem pozostałych dzieci uczęszczających do przedszkola. Niniejsza procedura ma zapewnić bezpieczeństwo dzieciom, higieniczne warunki pobytu w przedszkolu oraz chronić przed rozprzestrzenianiem się wszawicy. W przypadku podejrzenia wystąpienia wszawicy u dzieci dyrektor przedszkola podejmuje wszelkie możliwe działania, które będą skutkować jej wyeliminowaniem (powiadamia rodziców, organizuje spotkania informacyjne itp.).

Zakres procedury:

Niniejsza procedura dotyczy zasad nadzoru nad dziećmi od momentu zdiagnozowania wszawicy poprzez podjęcie leczenia dziecka, u którego stwierdzono wszawicę, po obserwację dzieci i innych osób kontaktujących się blisko z leczonym. Procedura przewiduje prowadzenie działań profilaktycznych przez przedszkole, realizowanych systematycznie i w sposób skoordynowany, we współpracy z rodzicami, dyrektorem i nauczycielami przedszkola. Obejmują one systematyczną akcję oświatową (pogadanki, materiały informacyjne w formie ulotek) skierowaną do dzieci oraz rodziców.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

Rodzice (opiekunowie prawni) muszą być świadomi konieczności monitorowania na bieżąco czystości skóry głowy własnego dziecka. Powinno się ono stać nawykiem rodziców, zwłaszcza po powrocie z wycieczki, wakacji bądź jeżeli w przedszkolu panuje wszawica.

Nauczyciele, świadomi swojej odpowiedzialności za życie i zdrowie powierzonych opiece dzieci, zobowiązani są do natychmiastowego zgłaszania dyrektorowi przedszkola sygnałów dotyczących pojawienia się wszawicy w przedszkolu. Troska o pełne bezpieczeństwo wychowanków jest priorytetem wszelkich ich działań.

Pracownicy obsługi ponoszą współodpowiedzialność za bezpieczeństwo dzieci w przedszkolu, zwracają uwagę na polecenia osoby funkcyjnej – nauczyciela, pomagają nauczycielom w realizacji

zadań opiekuńczo-profilaktycznych. W sytuacji podejrzenia wystąpienia wszawicy w danej grupie informują o sytuacji nauczyciela grupy oraz dyrektora przedszkola.

Dyrektor przedszkola zobowiązany jest do zapewnienia dzieciom higienicznych warunków pobytu w przedszkolu, a pracownikom higienicznych warunków pracy.

Opis procedury – realizacja działań w sytuacji wystąpienia wszawicy u dziecka

Dyrektor przedszkola, w przypadku podejrzenia wystąpienia wszawicy u dzieci, podejmuje wszelkie możliwe działania, które skutkować będą jej wyeliminowaniem:

- zarządza dokonanie przez nauczyciela lub osobę upoważnioną kontroli czystości skóry głowy wszystkich dzieci w grupie, z zachowaniem zasady intymności (nie informuje o wyniku pozostałych osób),
- informuje nauczycieli o skali zjawiska oraz o obowiązku poinformowania rodziców o stanie czystości włosów i skóry głowy ich dzieci oraz o konieczności wykonania wśród wszystkich domowników zabiegów higienicznych lub leczniczych,
- może zorganizować dla rodziców, dzieci i nauczycieli działania edukacyjne dotyczące ww. problematyki,
- w przypadku występowania trudności w rozwiązaniu problemu, np. w sytuacji stwierdzenia nieskuteczności zalecanych działań (trzykrotne odsyłanie tego samego dziecka do domu), zawiadamia ośrodek pomocy społecznej o konieczności wzmożenia nadzoru nad realizacją funkcji opiekuńczych pełnionych przez rodziców oraz udzielenia potrzebnego wsparcia lub podejmuje współpracę z władzami samorządowymi (np. z pomocą społeczną) lub z właściwą terenowo powiatową stacją sanitarno-epidemiologiczną w celu udzielenia wsparcia rodzinom w rozwiązywaniu problemu wszawicy wśród wszystkich domowników.

Nauczyciel (lub osoba kompetentna upoważniona przez dyrektora przedszkola):

- zawiadamia rodziców dzieci, u których stwierdzono wszawicę, o konieczności podjęcia niezwłocznie zabiegów higienicznych skóry głowy, w razie potrzeby instruuje rodziców o sposobie działań, informuje też o konieczności poddania się kuracji wszystkich domowników i monitoruje skuteczność działań, jednocześnie informuje dyrektora przedszkola o wynikach kontroli i skali zjawiska,
- może przeprowadzić instruktaż dla rodziców, jak i kiedy dokonywać u dzieci przeglądów czystości (może przekazać załącznik nr 1 do procedury),
- kontroluje stan czystości skóry głowy dzieci – po upływie 7–10 dni po przeprowadzeniu kuracji, po przeprowadzonych zabiegach higienicznych przez rodziców i powrocie dziecka do przedszkola,
- w sytuacji stwierdzenia nieskuteczności zalecanych działań (trzykrotne odsyłanie tego samego dziecka) zawiadamia o tym dyrektora przedszkola w celu podjęcia bardziej radykalnych kroków (dyrektor może np. zawiadomić ośrodek pomocy społecznej o konieczności wzmożenia nadzoru nad realizacją funkcji opiekuńczych pełnionych przez rodziców oraz udzielenia potrzebnego wsparcia).

Uwaga! Sprawdzanie czystości skóry głowy dziecka odbywa się indywidualnie (bez obecności osób trzecich).

Rodzice dzieci – w przypadku stwierdzenia występowania wszawicy w przedszkolu:

- wyrażają zgodę na dokonywanie przeglądu czystości skóry głowy dziecka w warunkach indywidualnego badania przez nauczyciela grupy lub wyznaczoną przez dyrektora przedszkola osobę; uzyskiwanie od rodziców lub opiekunów każdorazowo pisemnej zgody na przeprowadzenie kontroli czystości głowy u dziecka nie jest konieczne; rodzice są informowani na bieżąco o wynikach przeglądu skóry głowy dziecka,

- w razie stwierdzenia wszawicy u swojego dziecka uczciwie informują nauczycieli grupy lub dyrektora przedszkola o zakażeniu dziecka wszawicą – w celu uniknięcia dalszego szerzenia się zakażenia na inne dzieci i aby zapobiec ponownemu zarażeniu dziecka po uprzednim leczeniu,
- skutecznie likwidują pasożyty – wszy i ich jaja (gnidy) – z włosów dziecka, stosując dostępne w aptekach preparaty (bez recepty) zwalczające wszy,
- izolują dziecko od grupy, tj. pozostawiają je w domu na czas kilkudniowej (9–, 10-dniowej) kuracji – aby skutecznie wyeliminować wszawicę,
- systematycznie (codziennie) kontrolują stan skóry głowy i włosów dziecka, dbają o właściwą higienę skóry głowy i włosów dziecka (długie włosy dziecka należy związywać), codziennie czeszą i szczotkują włosy dziecka, myją włosy w miarę potrzeb – nie rzadziej niż raz w tygodniu, wyposażają dziecko w środki higieniczne, takie jak szampony z odżywką ułatwiające rozczesywanie i wyczesywanie włosów, codziennie (często) czeszą włosy dziecka gęstym grzebieniem lub szczotką, związuje włosy w sytuacjach narażenia na bliski kontakt z innymi osobami – co utrudnia zagnieżdżenie się pasożytów,
- używają wyłącznie osobistych przyborów higienicznych do pielęgnacji skóry i włosów – nie jest wskazane korzystanie wspólnie z przedmiotów użytku osobistego, takich jak przyrządy do pielęgnacji włosów (szczotki, grzebienie), ozdoby do włosów, nakrycie głowy, odzieży, ręcznika czy bielizny pościelowej; bielizna osobista i pościelowa powinny zostać wyprane w gorącej wodzie (55°C) oraz wyprasowane gorącym żelazkiem,
- starają się unikać bezpośredniego kontaktu swojego dziecka z włosami innych osób (dotyczy to przede wszystkim dzieci, które nie zachowują wystarczającego dystansu między sobą podczas zabawy),
- grzebienie i szczotki myją w ciepłej wodzie z dodatkiem szamponu przeciw wszom i moczą w wodzie około godziny, ubrania piorą w pralce w temperaturze 60°C (temp. powyżej 53,5 zabija wszy i ich jaja), prześcieradła, poszewki na poduszki, pościele, ręczniki i odzież prasują gorącym żelazkiem.

Uwaga! W sytuacji wystąpienia wszawicy u dziecka, kuracji powinni się poddać wszyscy domownicy. Szampony i inne produkty „przeciw wszom” nie zabezpieczają przed zakażeniem i nie powinny być stosowane jedynie jako środek zapobiegawczy. Zgodnie z instrukcją zamieszczoną na opakowaniach tych produktów, zaleca się powtarzanie kuracji w odstępie kilku dni (mniej więcej 7–10 dni), w celu zabicia larw. Do kuracji trzeba użyć grzebienia o bardzo gęstych zębach. Usunięcie gnid jest niezbędne, ale i bardzo trudne, dlatego zaleca się ich pojedyncze ściąganie z włosów lub nawet obcięcie włosów. Podstawową zasadą profilaktyki wszawicy jest stała, systematyczna kontrola czystości skóry głowy i włosów dokonywana przez rodziców i natychmiastowa likwidacja gnid i wszy w przypadku ich zauważenia.

Działania przedszkola

Sprawdzanie czystości głowy dziecka nigdy nie odbywa się publicznie. Decyzję o sprawdzeniu czystości skóry i włosów u dzieci, w warunkach indywidualnego badania, podejmuje dyrektor przedszkola, wyznaczając nauczyciela grupy lub inną osobę do sprawdzenia czystości włosów i skóry głowy dziecka. O wynikach przeglądu nauczyciel wychowawca zawsze informuje rodziców dziecka.

Sposób prezentacji procedury

1. Umieszczenie treści dokumentu na stronie internetowej przedszkola.
2. Zapoznanie rodziców/opiekunów z obowiązującymi w przedszkolu procedurami na spotkaniach organizacyjnych we wrześniu każdego roku.
3. Zapoznanie wszystkich pracowników przedszkola z treścią procedury.

Tryb dokonywania zmian w procedurze

Wszelkich zmian w opracowanych procedurach może dokonać z własnej inicjatywy lub na wniosek rady pedagogicznej dyrektor placówki. Wnioskodawcą zmian może być również rada rodziców. Proponowane zmiany nie mogą być sprzeczne z prawem.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.),
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604) – § 2,
- stanowisko Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży (MZ-MD-P-073-3296-3/WS/13).